

Debreceni FŐNIX

www.licium.hu

REFORMÁTUS IFJÚSÁGI LAP

XIV. ÉVF. 2. (100.) SZÁM
2014. MÁJUS-JÚNIUS

Van ott fenn egy ország

Lefagyasz a világ tudatának képernyőjén. Ott is maradsz addig, míg valaki nem jön, és idegesen el nem kezd lökdöszni, hogy működj. Ha mégsem akar funkcionálásra kérni, akkor egyszerűen csak elhajít. Hozz egy másikat. Tudatra éhesen futunk szeretszét Isten országa alatt. S fejünket föl sem emeljük megnézni, milyen tág és hatalmas a felfele vezető út. Mindenki kirakatba vágjuk, a jelent felül akarja múlni. Megélni senki. A kiegész határán lubickol az, aki oly mélyen érzi sorsát elveszni, s mégis hagyja. A jövő szertefoszlott ábrándjai után kapkodva nyúlkal, s közben a múlt sivar kezét szorítja. Vitázni csak a szavakon tudunk. A háború nem testekben, lelkekben bont szárnyat. A mi igazi országunk nem lent, hanem fent van. Sokkal magasabban, mint ahol most vagyunk. A főnixmadár mikor porrá ég, talán hazalátogat, oda, ahonnan mindig újból és újból visszatér, és a fabéjágak közt boldogan tanítja: ha valami elromlik, nem egészen romlik vagy tűnik el. Csak azután él igazán, ha egyszer elhal.

Gyönyörű Tamara

A szó elszáll...

A tanév végére jellemző rohanás közepette ismét meg kell emlékeznünk egy örömteli jubileumról, hiszen ez a Debreceni Főnix 100. száma. Az lap alapítása óta eltelt csaknem másfél évtized során rengeteg hallgató, diák mutathatta meg írói, újságírói tehetségét. Külső szemlélő számára persze mindez könnyűnek tűnhet, hiszen látszólag csak többé-kevésbé értelmes mondatokba kell foglalni gondolatainkat, vagy éppen egy jól sikerült fényképben összesűríteni azokat, és már kész is az újságcikk, a képriport...

A valóság persze más képet mutat. Mi, akik rendszeresen írunk a lapba, tudjuk, hogy ez nagyon nehéz feladat. A nyilvánosság sokszor félelmetes, főleg akkor, ha saját érzelmeinkről, értékeinkről vallunk színt az újság hasábjain. Az is gyakran előfordul, hogy egy egyszerű mondat megfogalmazásán is órákat gondolkodunk, a szövegszerkesztő program üres képernyőjét bosszúsan figyelve. A magyar nyelv bámulatos gazdagsága, mélysége is igazi kincs, a szavak gyönyörű „szerszámok” is egyben a szövegeket készítőik számára. Ám a szó szoros értelmében meg is kell vele küzdenünk minden egyes alkalommal, hiszen mindig akad egy szebb kifejezés, egy érzékletesebb jelző, így sosem lehetünk elkészült cikkünkkel teljességgel elégedettek.

Ezek a nehézségek azonban eltörpülnek az alkotómunka szépségeivel szemben, hiszen egy egész közösség számára teremthetünk értéket, ezzel segítve az olvasó szellemi épülését. Ez persze azt is jelenti, hogy kellő felelősségtudattal vághatunk csak bele az alkotásba, a jó újságíró sohasem öncélúan vagy exhibicionizmusa által vezérelve ír.

Természetesen mindezt az órai keretek között is megtanulhattam, ám a Főnix szerkesztőségében eltöltött két és fél év alatt a gyakorlatban is tapasztalhattam. Olyan lecke volt ez számomra, amely örökké elkísér majd életem során. Ezért külön öröm, hogy nemcsak a leendő kommunikátorok privilégiuma volt ez a lehetőség, hanem a tanító szakosok és a teológushallgatók is részesülhettek ebben az élményben, továbbá a felsőfokú szakképzésekre járók. Éppen ezért a Főnix igazi jelentőségét nem a példányszámban vagy az elterjedtségben kell keresnünk, hanem a közösségépítő, értékközvetítő szerepében, valamint abban, hogy az Életre készít fel bennünket. Az újságírás olyan hivatás, amit tőkélyre vinni sohasem lehet, ám erre folyamatosan törekednünk kell, tehát kicsit olyan is, mint az emberi lét: nehéz, de szép és titkokkal teli is egyben.

Révész Gábor felvétele

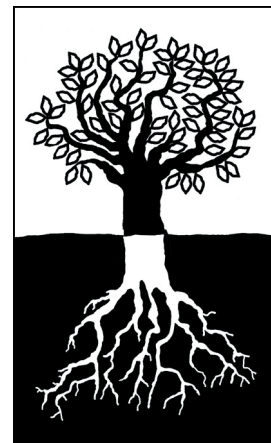
Lamos Péter

Az Egység jubileuma

A Kárpát-medencei református egyházak együttműködésének és szövetségének megerősítését 15 ezer lélek ünnepelte 2009. május 22-én Debrecenben, a Nagytemplomban megtartott, a Magyar Református Egyház létrejöttét kimondó alkotmányozó zsinathoz kapcsolódó hálaadó ünnepen.

Idén május 24-én, az esemény 5. évfordulóján a Református Egység Fesztivál ismét Debrecenben népesíti be a Nagytemplom és a református kollégium környékét.

Közös ünnepel Kárpát-medence több ezer református gyülekezete, színes programok mutatják be az egyház sokrétű, az emberi életet végigkísérő szolgálatát.

A reménység Istene pedig töltsön be titeket a hitben teljes örömmel és békességgel, hogy bővüljétek a reménységben a Szentlélek ereje által. (Róm 15,13)

Sem elvenni, sem hozzátenni

„Egyszer csak ott álltak előttünk a Biblia szerzői” – hangzott el április 25-én a Budapesti Nemzetközi Könyvfesztiválon, ahol nagyszámú közönség előtt mutatták be a revideált új fordítású Bibliát.

Szakértők azt mondják, hogy 20 évente érdemes revízió alá vetni a Biblia szövegét, ennyi idő alatt változik meg jelentősen a közbeszéd – mondta el Pecsuk Ottó, a Magyar Bibliatársulat főtitkára, aki a nagyszámú közönség és a vendégek köszöntése után méltatta az eddig megjelent protestáns kiadásokat. Az 1975-ös fordítás progresszív volt, erősen arra törekedett, hogy szó szerint adja vissza az Isten ígését. Az 1990-es revideálás egyfajta használhatósági finomhangolás volt, ezt a munkát folytatta a most megjelent kiadás.

Miután Kubik Anna színművész felolvasott a Teremtés történetéből, Kustár Zoltán, a Református Hittudományi Egyetem professzora, az Ószövetségi rész revíziójának irányítója osztotta meg fordítói emlékeit a hallgatósággal. „Ez a gyönyörű szakasz az eredeti héberben is különlegesen művészi megformáltságú” – hangzott el.

„Meg kellett tanulnunk a biblia-for-

dítás műfaját, mely óriási felelősség” – mondta el Tokics Imre, az Adventista Teológiai Főiskola tanára, aki szintén az Ószövetségi rész fordításában alkotott. „A többi fordítóval megegyeztünk, hogy sem nem elveszünk, sem nem hozzáteszünk” – hangsúlyozta, megemlítve azt is, hogy sokszor hangosan felolvasta az újonnan született sorokat. A fordítók olykor az angol és német átültetésből is nyertek ötleteket – tudtuk meg.

„Teljes a szabadsága a fordítónak, amikor új szöveget hoz létre, ám a revízió sokkal nehezebb, hiszen tiszteletben kellett tartanunk az eredeti szöveget” – mondta el Kustár Zoltán. A munka egy lakás újrafestéséhez volt hasonló. A változások olyan esetben történtek, mint amikor például egy kifejezés már

elavult, vagy a szó más jelentése vált az idő során uralkodóvá – mondott néhány példát.

„Minden műfordítás kétségbeesett próbálkozás, kényszer, melyet nem tudunk megkerülni, hiszen nem bírjuk az eredeti nyelvet” – állapította meg Vladár Gábor, a Pápai Református Teológiai Akadémia rektora, az Újszövetségi rész revizora. „Emberi, életszerű volt ez a nagyszabású munka. Egyszer csak ott álltak előttünk a Biblia szerzői, hol mosolyogva, hol fejüket vakarva. Ez az élmény kísért minket az elmúlt években” – említette a revíziós munkában részt vevő Bácskai Károly, az Evangélikus Hittudományi Egyetem oktatója.

„Úgy tudjuk könyv formában is elérhetővé tenni a Bibliát, hogy azt jó legyen

kézbe venni, hiszen itt bevonódásról van szó: az olvasó tárgy formában is kötődjön a szöveghez” – mondta el Galsi Árpád, a Kálvin Kiadó igazgatója, bemutatva a sokféle kötetes megoldással most megjelent könyveket. A kínálat gazdag: tizenegyféle kötet közül válogathatnak az olvasók. Az új Biblia megjelenésével kapcsolatban a Magyar Bibliatársulat a bibliaolvasást népszerűsítő kampányba fogott – mondta el Pecsuk Ottó.

Mint ismeretes, a protestáns új fordítású Biblia szövegét gondozó Magyar Bibliatársulat Alapítvány 2005. december 6-i Közgyűlésén határozott úgy, hogy megkezdje egy újabb, átdolgozott bibliakiadás előmunkálatait. 2006-ban megkezdődött az észrevételek gyűjtése, 2009-ben pedig a beérkezett észrevételek rögzítése és értékelése. Az új kiadás már megjelent és telefonos alkalmazásként is elérhető. A weboldal és az online kiadás Nagycsütörtökön kezdett működni. A revideált újfordítású Bibliát legelőször a Magyarországi Református Egyház XIII. zsinati ciklusának tizennegyedik ülésén, április 23-án mutatták be a zsinati székházban.

Forrás: reformatus.hu

A Biblia mindenkié!

A Magyar Bibliatársulat sajtóanyaga a frissen megjelent, revideált új fordítású Bibliáról

Jelmondatunk: „A Biblia mindenkié” egyrészt magától értetődik, hiszen ma Magyarországon bárki hozzáférhet a

(MBTA) éppen ezt a mondatot tette a most megjelent revideált új fordítású Biblia (RÚF, 2014) népszerűsítésének jelmondatává, ezzel is utalva a bibliafordítás kulturális, hitéleti és magánéleti jelentőségére.

A főként protestáns egyházak által használt Biblia először 1975-ben jelent meg, lezárva egy közel 30 éves időszakot, amelynek során a magyarországi protestáns egyházak a hagyományos Károli Biblia megújításán, élssten ígésének mai magyar nyelven való megszólaltatásán fáradoztak. Először 1990-ben került sor ennek az újfordításnak a revíziójára. (Bibliarevizión azt értjük, amikor egy népszerű, általános használatban lévő bibliafordítást megújítunk, mert nem akarunk egészen új fordítást készíteni.) 2014-ben megjelent az új fordítású Biblia legújabb revíziója.

Bibliarevizión általában három ok miatt végeznek világszerte az ezzel foglalkozó szervezetek, többnyire a bibliatársulatok: 1. a bibliatudomány fejlődése, 2. a nyelv folyamatos változása és 3. a társadalmi változások miatt, amelyek gyakran új missziói helyzet elé állítják a keresztény egyházakat. A mostani reví-

zióban mindhárom ok szerepet játszott. A munkálatok az olvasói észrevételek gyűjtésével kezdődtek 2006-ban. Ennek során három év alatt mintegy harmincezer olvasói észrevétel érkezett a Magyar Bibliatársulathoz, s részben ezek figyelembe vételével is indulhatott meg az érdemi revíziós munka 2009-ben.

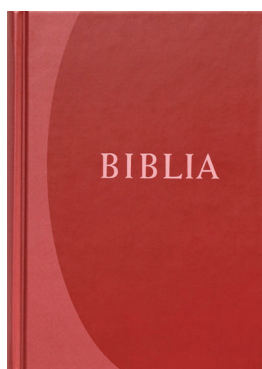
A revíziót a MBTA Szöveggondozó Bizottsága végezte, amelynek tagjai a MBTA 12 tagegyházának lelkészsképző intézményeiből delegált biblikus tanácskezelő tanárok. Minden esetben az ő feladatuk a bibliafordítások vagy revíziók tudományos és szakmai felügyelete. Ebből a körből kerültek ki a revízió érdemi munkáját végző személyek is. A revízió célja volt a korábbi fordítás idejélmúlt vagy éppen túlonúl időhöz kötött, értelemzavaró, következtelen vagy nehezen felolvasható megfogalmazásainak javítása. Különös figyelmet fordítottunk a „jó magyarságú” nyelvi megoldásokra. Változtattunk a magyar szöveg megfogalmazásán ott, ahol azt találtuk, hogy az új fordítás eddig önálló vagy a bibliafordítások többségi megoldásaitól eltérő úton járt.

A fordítási és szövegtörténeti jellegű, va-

lamint a kulturális és történeti háttérre utaló jegyzetek számát kiegyensúlyozottabbá tettük az Ó- és az Újszövetségben. Ezekre a jegyzetekre ebben a kiadásban már az adotttervek végén csillagok hívják fel az olvasók figyelmét. A „Biblia önmagát magyarázza” reformátori elv jegyében átnéztük és bővítettük a Biblián belüli keresztihivatkozások körét, valamint megújítottuk a térképeket és a Függelék (Bibliai súlyok és mértékek táblázata, Eltérő versszámok a Károli-Bibliához képest, A bibliai könyvcímek rövidítései és a bibliai hivatkozások módja). Végezetül, a stílusában a korábbi kiadásra emlékeztető, mégis egészen új tördelés reményeink szerint könnyebben olvashatóvá tette a szöveget idősebb olvasóink számára is.

A RÚF 2014 megjelenését a Magyar Bibliatársulat tagegyházainak és támogatóinak bizalma, valamint a Bibliatársulatok Világszövetségének (United Bible Societies) és az Amerikai Bibliatársulatnak a hároméves anyagi támogatása (2009–2011) tette lehetővé.

Bővebb információ: bibliatarsulat.hu

keresztyén hit szent irataihoz, számtalan fordításban és formában. Másrészt azonban nem volt ez mindig így: alig 500 éve, hogy a humanizmus által megtermékenyített európai gondolkodás a reformációban éppen az anyanyelvre lefordított Szentírás segítségével érte el, hogy Isten szava nem csupán a kiválasztott kevesek olvasmánya lehetett, hanem minden olvasni tudó ember előtt fel tárhatta kincseit. Nem véletlen, hogy a Magyar Bibliatársulat Alapítvány

Meditatív, mély és gondolkodtató írások

A Református Tiszántúl, a Tiszántúli Református Egyházkerület lapja 1993-ban indult útjára. A két évtized kapcsán dr. Fekete Károly felelős szerkesztőt kérdeztük a lap múltjáról, jövőjéről, az egyházi sajtó jelentőségéről.

Szellemi-lelki örökség

– A Tiszántúl nevezetes sajtóorgánuma volt a II. világháború előtt a Debreceni Protestáns Lap című hetilap. Megszűnése nagy űrt hagyott maga után. Pótlása gazdaságilag lehetetlen volt, ezért nem is régi nevet vettük elő, hanem új névvel, Református Tiszántúl címmel kezdtünk újat, de a Debreceni Protestáns Lap szellemi-lelki örökségét kíván-

tuk folytatni – idézi fel a kezdeteket a felelős szerkesztő.

A Református Tiszántúl hasábjain dr. Bölcskei Gusztáv püspök is kiemelte: a lap az elmúlt 20 évben stabilitást sugárzott. Megítélése szerint miben rejlik ez a kiegyensúlyozottság? Hogyan válhatott a lap a Tiszántúl egyik meghatározó sajtóorgánumává?

Olyan rovatstruktúrát igyekeztünk kialakítani, ami lehetővé teszi a múlt és a jelenre figyelést, az elvi-teológiai kérdések tanulmányba foglalását és a hétköznapi gyakorlat eseményeiről szóló tudósítások közlését, a gyülekezeti, diakóniai, missziói és iskolai élet eseményeivel való foglalkozást, illetve az ige hirdetések közlése mellett a mélyebb, elemző bibliai témák bemutatását. Tehát a sokrétű és bőséges ismeretterjesztést tűztük ki célul.

A tiszántúli gyülekezetekben a közösséghez tartozást erősítette és erősíti e lap, s a társadalomban azt: igény van a nyomtatott sajtóra. Valóban ennyire erős még mindig a nyomtatott sajtó szerepe? Fenyegeti-e veszély olyan értelemben, hogy az online médiumok kiszorítják?

Biztos vagyok benne, hogy nem veszélyezteteti a lapot az online médiumok

szaporodása. A mi olvasó táborunk jó része nincs abban a helyzetben, hogy a honlapok böngészése töltsen ki a napjait. Felnőtt gyülekezeti tagjaink döntő többsége még veszi a fáradságot, hogy olvasson, és ha tájékozódik az online felületeken, akkor is kezébe veszi lapunkat.

A jó példák bemutatása

Két évtized alkalmas arra, hogy a múltat értékeljük. Akár egy nyomtatott médium múltját is. Másképp kell-e szólni most, a XXI. században a gyülekezetekhez, mint mondjuk a '90-es évek elején?

Miben kell eltérnie vagy inkább megújulnia e kommunikálásnak?

Mivel az elmúlt húsz évben csak halmozódtak egyházi gondjaink, ezért az identitás erősítése még határozottabb feladat. Az őszinte, önkritikus, de támponokat és kapaszkodókat adó írásokra még nagyobb szükség van. Az evangélium indirekt hirdetése olykor hatásosabb, mint a sablonos református szó-

lamok ismételtetése. Ma még nagyobb szükségét érzem a jó példák bemutatásának. Míg a világi média rémhírekkel, sokkoló tragédiákkal, szenzációs-korrupciós sztorikkal operál, addig az egyházi sajtó dolga a rámutatás a csendes csodákra, a jót jól cselekvők megszólaltatása és a hiteles bizonyítételek, összefoglalások és eredmények megörökítése és közlése. Stresszes, depresszióra hajló korunkban a lélekápolás szerepe felértékelődik, ezért a meditatív, mély és gondolkodtató írásokért különösen hálásak az olvasók.

Egy bosszankodni, kárörvendeni, gúnyolódni és vádaskodni szerető sajtókörnyezetben nehéz ma szeretettel írni, pedig erre is van igény és nekünk, az egyházi sajtó munkatársainak is újra kellene gondolnunk Augustinus szavait az írásaink-tudósításaink szemszögéből: „Szeress, és tégy, amit akarsz!” – Szeress szeretve írni, s akkor sokkal többet el tudsz mondani, mint szeretetlenül vagy kegyetlenül!

H. E. (Reformátusok Lapja)

Jót s jól

A DRHE egyik oktatója, Vitéz Ferenc is kiérdemelte, hogy több műve is helyet kapjon Az év versei 2014 című antológiában. Egyfelől ebből az alkalomból beszélgettem vele a versek, és úgy általában a szépirodalom fontosságáról, s annak kapcsán, hogy immár a félszázadik megjelenésén is túljutott egyszemélyes, Néző • Pont c. folyóirata, az újságírás kulturális jelentőségéről kérdeztem.

Tanárr úr is szerepel Az év versei 2014 antológiában, ennek apropóján a költészet napján rendezett Versmaratonon a fővárosi Thália színházban adta elő költeményeit. Mit jelent az Ön számára ez az elismerés? Milyen élményekkel gazdagodott az esemény során?

Noha sok antológiában jelentek már meg munkáim – először éppen 25 évvel ezelőtt, egy szépirodalmi pályázati válogatásban –, első alkalommal szerepeltem ilyen rangos kiadványban. Ez azt jelenti, hogy a Magyar Napló (a Magyar Írószövetség folyóiratának) szerkesztői az elmúlt év folyóiratokban megjelent lírai terméséből válogattak, és száz kortárs költő verseit közölték. A Magyar Rádió látványstudiójában egyébként mindenkitől rögzítettek egy néhány perces vers-

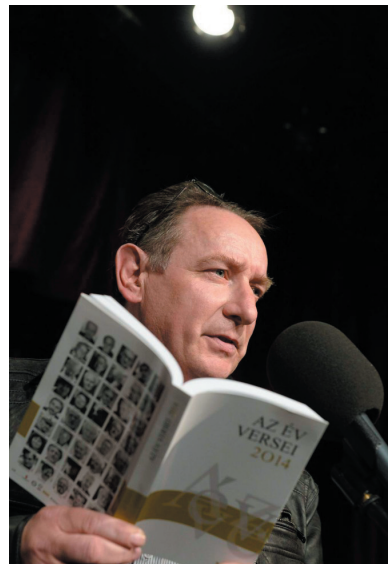
anyagot – valamikor tehát a rádióban is megszólalok majd.

Mindennapi életünkben sajnálatos módon egyre kevesebb szó esik a költészetéről, az emberek jóval kevesebb verset olvasnak, mint mondjuk néhány évtizeddel ezelőtt. A kortárs irodalmárok talán még nehezebb helyzetben vannak, hiszen a közoktatásban is csak nagy ritkán esik szó munkásságukról. Ön szerint mi ennek az oka? Miért lenne fontos, hogy megforduljon ez a szomorú tendencia?

Amíg az embernek lesznek érzelmei, addig én a költészetet nem féltetem, főleg a kortárs lírát nem. Legfeljebb a megszokott formák változnak. Beszélhetünk street art- vagy graffity-költészetéről is, vagy itt van a slampoetry. A közösségi oldalakon pedig nemcsak az agylágyulás, hanem a költészet is terjed. Néhány kép mellé kifejezetten lírai szövegek kerülnek. Az más kérdés, hogy mennyire maradandó művekről van szó. Ha pedig már nem volnának az embereknek érzelmei, hangulatai, gondolatai, akkor ugyan mire mennénk a költészettel magával!

Újságírói pályafutásában kiemelt szerepe van a kultúrának és az irodalomnak, ezt

bizonyítja többek között az is: az egészében Ön által szerkesztett Néző • Pont folyóirat már a félszáz kiadáson is túl van. Miért határozta el, hogy belevág a folyóirat szerkesztésébe?

Próbátétel volt Bródy Sándor, Németh László és Szabó Dezső után. Azt hiszem, olyan folyóiratot sikerült bevezetnem a magyar irodalom- és művelődéstörténetbe, amelyik mindegyiktől különbözik. Egyébként is sokat írok, sok területen, sok-sok műfajban, nem

okoz gondot, hogy már több mint ötezer oldalt töltöttem meg különböző szövegekkel.

Mennyire nehéz ma kulturális újságíróként érvényesülni a szakmában, különösen annak fényében, hogy Ön igen határozott értékrendet képvisel hivatásának gyakorlása közben is? Mi az ars poeticája ebben a tekintetben?

Legrövidebben Kazinczy fejezte ki azt, amit magam is gondolok, hogy miben áll a nagy titok. „Jót s jól.”

Lát arra esélyt, hogy a jövőben az új kommunikációs technológiák mellett a kultúra visszaszerzi a neki járó helyet a társadalom életében?

Néző • Pont

Az új kommunikációs technológiák is a kultúra részei és alakítói. A technológiákat működtetők a felelősség mindig, hogy milyen tartalommal töltik föl azokat. Ha az emberek nem lennének ennyire lusták és ostobák, igen erős kultúrával felvértezve tudnának hadakozni a hiábavalóság ellen. S ebben a harcban saját oldalunkra lehet állítani az új kommunikációs technológiákat is.

L. P.

Életét szentelte az iskolának

Veress István az első világháború kezdetén hozott létre Tanítóképzőt

Veress István először diákként találkozott a Debreceni Református Főgymnasiummal 1884-ben. Szorgalmas, segítőkész diák volt. 1892-ben érettségizett, majd belépett a teológiai akadémiára. Négy év elteltével tért vissza a Kollégiumba (1896) mint esküdt-felügyelő és köztanító. 1905-ben, mint teológus, megszerezte a tanítói oklevelet.

1897-ben a baseli egyetemre ment tanulni. Onnan ismertetéseket küldött a Debreceni Protestáns Lap részére: 1902-től belmunkatárs, ő vezette a külföldi rovatot. Kolozsváron tett bölcsészdoktori vizsgát 1911-ben.

1912. december 20-án kelt levélben Baltazar püspök kérte, az akkor Nagy Vilmos eltávozásával megüresedett tanszékre adja be a pályázatát. Ez sikeres volt, 1913 májusában megválasztották tanárnak. Ez év novemberében az egyházkerületi közgyűlés megválasztotta a Tanítóképző Intézet állandó igazgatójának. Már az 1914 tavaszi közgyűlésen a képzőintézetet illető fontos javaslatokkal állt elő: pl. a párhuzamos osztályok felállításával. Ezt már a következő tanítási évben be is vezették. Az ő nevéhez fűződik a magyar–német nyelvi tanszék rendszerezése is.

A világháború során igazgatói teendőin kívül, a hadba vonult tanárok nagy része helyett is neki kellett órákat adnia. Feladat volt a helységek és bentlakások megszervezése is: a kollégium katonái kórházként szolgált. Helyhiány miatt az oratóriumban is tanítási órák zajlottak. A háború alatt a bentlakókat a városba kellett kitelepíteni, és volt idő,

amikor 12 helyen, gyakran a külségeken kellett elhelyezni, ott gyakran meglátogatnia a vidéki képzősöket az igazgatónak.

1915-ben nyújtotta be részletes tervezetét valamennyi osztály párhuzamosítására, s az eddig nélkülözött államegély igénybevétele. Mindkét javaslatot elfogadta az egyházkerület, s hozzájárult a miniszter is. Már 1915–16-ban megnyitott az első párhuzamos osztály. A háború alatt évenként két-háromszor megrendezett hathetes katonatanfolyamok nehézségeket okoztak a képzőintézet életében. Az igazgatónak állandóan érintkezésben kellett lennie a frontokon harcoló katonatanulókkal, akik sürűen felkeresték őt leveleikkel.

A király 1917. augusztus 17-én Reichenauban kelt határozatban Veress-t a háborúban tett szolgálataiért a II. osztály polgári hadi érdemkeresztjével tüntette ki. Még ez év október 31-én ő mondta az ünnepi egyházi be-

szédet a kollégiumi tanárkar és ifjúság előtt a reformáció 400. évfordulója alkalmából.

1918–19-ben súlyos küzdelmet kellett folytatni a forradalmak és kommunizmus, majd a román megszállás idején az intézet érdekében. Fájó szívvel az egyházkerület megcsönkítése miatt lassanként meg kellett szüntetni a párhuzamos osztályokat, át kellett térni a hat évfolyamú intézetre. A sok huzavona után 5 éves lett a képző.

Veress igazgatóságának 10. évfordulóját 1923-ban ünnepelte a tanárkar, az ifjúság. 1920. május 13-án ülte meg az intézet fennállásának 50. évfordulóját. Az emlékbeszédet ismét az igazgató tartotta. A háború utáni években Veress nem tagadva meg lelkész voltát, tanyasi iskolákban isentiszteletet tartott. Éveken át egy nagy ünnepet sem mulasztott el, két jó énekes képzőssel kiment a tanyasi iskolákba, s ott úrvacsorát osztott. 1928-ban Baltazar püspök megbízta a kollégiumi polgáriskola szervezésével. Öt évi nehéz munkával sikerült ezt virágzóvá tennie.

1930. júliusban a kollégium támogatásával meglátogatta a svájci képzőket (Zürich, Basel, Küsnacht, Kreuzlingen), és előadást tartott a magyar tanítóképzésről. E látogatásairól a Debreceni Protestáns Lapban és a Magyar Tanítóképzőben számolt be.

Az intézet fennállásának 75. évfordulója (1931) alkalmára a jóakarók és a volt tanítványok anyagi támogatásával kiadta az intézet történetét, felállította a háborúban elesett tanítványok domborművét, s ő mondta az 1931. május 17-én a jubiláris ünne-

pélyen az emlékbeszédet. Hívására jött el az ünnepségre Svájból Schohaus, a kreuzlingeni tanítóképző intézeti igazgatója, aki ez időben fedezte fel, s adta ki Pestalozzi addig ismeretlen munkáját (Mutter und Kinder). 1933 novemberében ülte meg a tanárkar az ország minden részéről nagy számmal Veress 20. igazgatói jubileumát. A hálás tanítványok akkor is meghatóan juttatták kifejezésre ragaszkodásukat.

1934-ben jelent meg „Tanár és tanítvány a tanítóképzőben” című műve. A tanügyi lapok elismerően nyilatkoztak e munkáról. A felettes egyházi hatóság támogatása és elismerése mindig megvolt Veress iránt. A kormány is észrevette színvonalas működését. A Kormányzó 1936. decemberben tanügyi főtanácsosi címmel tüntette ki. 1937. szeptember 1-jén vonult nyugalomba. Előző nap búcsúvacsorát rendeztek a tanártársai, a megyei püspök úr is megemlékezett munkásságáról. Az ifjúság is beszéddel búcsúzott, s díszkötésű Bibliát nyújtottak át neki. Volt tanítványaival állandó kapcsolatban állt, 24 év alatt 2500 levelet kapott tőlük.

Dr. Veress István 1943 nyarán hunyt el. Munkásságáról és emberségéről tesz tanübi-zonyságot, hogy síremlékéről a debreceni kollégiumi kör öreg diákjai gondoskodtak. Sajnos, 2005-ben sír megváltásának határ-ideje lejárt.

Nagy Ádám

Forrás: Dr. Veress Istvánné (Vezendi Erzsébet) kézirat

Nemzetünk nagyjait mintázza

Nemcsak gyönyörködteti a szemet mes-teri munkáival, de nyolc éve tanítja is a mintázást és a szobrászat alapjait *Juba Richárd* Debrecenben élő szobrászművész, a helyi Kós Károly Művészeti Szakiskolában.

Gratulálok a nemrégiben átadott Arany János-szoborhoz!

Több szempontból is személyes volt ez a feladat: a gyermekkori élet-, játszóteremtől kétszáz méterre található ez az iskola a kialakulóban lévő parkjával. Ezért éreztem úgy, hogy a szobor kivitelezését felajánlás-ként elvállalom. Azaz művészi tiszteletdíjat nem fogadtam el; anyagáron valósult meg a szobor, tehát csak a bronzöntés és a kő posztamens árát kellett állnia a Debreceni Egyetemnek.

Megrendelésre dolgozol, vagy saját témákat választasz szoborrá? Melyik a nagyobb próbatétel?

Általában a konkrét megrendelés: ilyen esetben a képző-, iparművészeti lektorátus zsűrizi a munkát. S meg kell felelni a megrendelő család kívánalmainak. Ez mindig rendkívül nagy feladat. Ám ha az ember saját örömeire alkot, akkor csak önmagának kell megfelelnie... Amikor egy hajdan élt személyt próbálok szoborba formálni, először mindig kutatómunkát végzek. Ez ügyben nagy szerencsém van: a nővérem, Enikő az egyetem könyvtárában dolgozik,

és mindig „tálcán hozza” a háttéranyagot. Ez roppant nagy segítség. A kutatómunka után következhet annak megfogalmazása, hogyan akarom ábrázolni a megörökítendő személyt. Ez történt az Arany János-szobor esetében is.

A szobrászat melyik válfaja érdekel a legjobban, melyik a kedvenc kifejezőmódod?

A klasszikusnak számító figurális kifejezőformát követem. Nem áll tőlem távol a nonfiguratív és absztrakt szobrászat sem, és nem is ózdkodom tőle, de úgy érzem, a festészetben és a szobrászatban is ott kezdődik a szakma, ha valaki meg tud mintázni egy portrét, egy lovat, egy teljes alakot. A plakettől a teljes alakig – a szobrászat minden ágát művelem. Közel is szívesen dolgozom, köztéri szobrász is vagyok, nagyobb szobrokat is készítek.

Vannak kedvenc témáid?

Kedvenc témám mind a mai napig maga az ember. Az embert az ember érdeklé a legjobban. Szeretem, ha a magyar értékrendet visszküzd tovább: a saját földem gyökereiből táplálkozom.

Most híres magyar történelmi figurákat örökít meg. Az idén a tervek szerint Árpád vezér mellszobrát is elkészítem. A történelmi alakok mellett a női portrék, valamint az állatábrázolások is kedvemre valók.

Van olyan alkotásod, amely különösen közel áll a szívedhez?

Nagyon szeretem például a nyíradonyi szoborcsoportot, amely a nemzet nagy

alakjait tárja a szemlélő elé – megmintáztam Attila hun fejedelem alakját.

Szoktál kísérletezni új anyagokkal, új technikákkal?

A szobrászat a képzőművészet ágain belül az egyik legköltésesebb, ha nem a legköltésesebb műfaj, tehát egy szobor esetében maga az anyagköltés jelentős. De ez nem jelenti azt, hogy akinek nincs öntésre lehetősége, az nem tud dolgozni. Iskolánkban is, a gyerekekkel agyagból mintázunk, s

ezeket lehetőségünk van kiegészíteni terrakotának. S minden nyáron járok kőfaragó szimpóziumra. De elsősorban bronzöntő szobrásznak tartom magam.

Zenét is tanultál diákeveid alatt. Ma is játszol még valamilyen hangszeren?

Ma már erre nincs időm. De valóban több évig gordonkáltam, a Simonffy Emil Zeneiskolában. Hasznos, ha egy képzőművésznek van zenei előképzettsége is, ez plusz érzéket kelt a művészen.

A zenei előképzettség, a grafikai munkák, festészet, szobrászat milyen kölcsönhatásban vannak egymással? Hatnak egymásra?

Természetesen igen. A zene hat a legkövetlenebbül az emberre. S igen, ezek kölcsönhatásban vannak az én életemben. Amikor mintázok, mindig zenét hallgatok, általában komolyzenét. Nálam tehát szoros összefüggésben áll a zene és a tevőleges szobrászi alkotómunka.

Mi az ars poeticád?

Ideje ismét összekötni a művészetet a mondanivalóval. Vallom, a művészetnek, benne a szobrászatnak az elsődleges feladata: gyönyörködtessen és gondolatot ébresszen, úgy, ahogy azt a régi mesterek tették. Értékálló és magyar olvasatú szobrászatot kívánok megvalósítani a jövőben.

Jurcsák Tamás

„Megújul a te ifjúságod...”

A századik alkalommal megjelenő „Főnix” kapcsán azt kívánom a Szerkesztőségnek és a Kedves Olvasóknak, hogy a lap mitológiai eredetű és a Debrecen címerében is szereplő címer-motívumtól jussanak el addig a gondolatig, ami miatt a hazai Református Egyház címerén is kiemelkedik a Főnix a lángnyelvek közül. A Főnix-motívum azt üzeni: „akik az Úrban bíznak, erejük megújul, szárnya kelnek, mint a sasok, futnak, és nem lankadnak meg, járnak, és nem fáradnak el.” Az emésztő halálos tűzből kiemelkedő Főnix reménye az éltető Napra tekintés, a Világ Világosságának, Krisztusnak az ereje. A mi szárnyra-keléseink, megelégedéseink iránya nem lehet egyéb, mint a menny, az Isten Ország! Bizony mennyei érzés és magával ragadó az, amikor Isten levelez rólunk minden béklyót, minden gonosz és szabálytalan fáradtságot, rezignációt.

Aki mindvégig kitart, az üdvözülni fog (Mt 10,22; 24,13). Folytassa a Főnix Szerkesztősége ezzel az állhatatossággal küldetését! Merje a Főnix-motívum bibliai olvasata szerint elhinni és üzeni idősebb és fiatalabb Olvasóinak: *Megújul a te ifjúságod, mint a sasé – el ne feledkezzél Isten jótéteményeiről!* (vö. Zsolt 103,5)

Dr. Fekete Károly rektor

Értéket teremt

A Debreceni Főnix több, mint tanújság: a Főnix ifjúsági lap. Fiatalok írják fiataloknak, és miközben elsajátítják az újságírás és lapszerkesztés műhelytitkait, értéket teremtenek. Tudósításai, a megjelent riportok, a könyvismertetések fiatalosan szólnak közérdekű kérdésekről, ötletes és művészileg is igényes illusztrációkkal. És persze, nem utolsósorban, a Főnix református, amely szellemiségében egyetemünk értékrendjét tükrözi. Kívánok a lapnak további jó munkát, és még számos megjelenést!

Dr. Kustár Zoltán általános rektorhelyettes

A Főnix titka

A főnixmadár a monda szerint a teremtési ciklusok nagy tanúja. Legfőbb jellegzetessége az időtlensége.

A Főnix újság méltó nevéhez. Megőrzi, rögzíti, végteleníti a múlt pillanatát, felmutatja annak mélységét. Megállítja az időt, dokumentálja azokat az eseményeket, melyek adott pillanatban meghatározták intézményünk életét: a felvételiket, a gólyatáborokat, a diplomaosztókat, az ünnepeinket, a kulturális és sportrendezvényeket, vagy éppen a főiskola és a DRHE integrációját.

A legtöbbet nekem azzal adta/adja ez az újság, hogy közelebb jutok általa a szerzőkhöz, akik tanítványaim, kollégáim. A legnagyobb revelációt az jelenti, amikor egy-egy kis „szösszenet” végén annak a (nem föltétlenül kommunikáció szakos) diáknak a nevét olvasom, aki ott ült előző nap az órán. A Moldován Tündékre, Kántor Orsolyákra, Faragó Melindákra, Nemesszeghy Danikra, Gyönyörű Tamarákra, Faragó Dávidokra, Ásztai Lilikre, Vékony Viktóriákra attól kezdve másként nézek: hálásan, hiszen felmutattak magukból valami olyan többletet, ami nem nyilvánvaló, amire tanulási szituációban nem derül fény. Mára már azt is értem, miért van az az érzésem néha, hogy Csermely Gabi mintha beköltözött volna az épületbe...

Jó, hogy a Főnix van nekünk, hogy fekete-fehéren is ennyire színes tud lenni, hogy segít emlékezni és közeledni. Múlthoz, jelenhez, jövőhöz. Önmagunkhoz.

Pinczésné dr. Palásthy Ildikó oktatási rektorhelyettes

Mi lett a Főnix egykori – hallgatói – szerkesztőiből?

Andriska János animátor (DTV)

Angyal Ádám fotóművész

Bögre Zoltán újságíró, szerkesztő (Dehir.hu)

Czine Tamás sajtóreferens (NFA – Nemzeti Földalapkezelő Szervezet)

Fejes Márton fotóművész

Harmati Edina kommunikációs referens (Kenézy-kórház)

debreceni tudósító (Reformátusok Lapja)

Kaszonyné Nóra szerkesztő-riporter (ATV)

Nemesszeghy Dániel szerkesztő-riporter (Európa Rádió)

Pénzes-Kemecsei Zsuzsa sajtóreferens (Debreceni Sportcentrum)

Papp Ferenc kreatív vágó (DTV)

Rácz Edina újságíró (Nők Lapja, Családi Lap)

Sárdi Györgyi újságíró, szerkesztő (Hajdupress.hu)

Szeidl Mariann fotóművész

Takács Péter Levente újságíró, szerkesztő (Dehir.hu)

Viczai Henrietta költő, a HAT (Hegyaljai Alkotók Társulása) elnöke

Varga Eszter szerkesztő-riporter (Alföld Tv)

Vida Gyula szerkesztő-riporter (DTV)

Egy korábbi (2005-ös) lapfej grafikája.
Fátyol Zoltán
festőművész
munkája

Lapunk, századjára!

Száz. Bűvös, tekintélyt parancsoló számjegy. Az élet minden területén meghatározó mérföldkőnek számít, egy fajta fordulópontnak, amikor a százassal kapcsolatosan gondolunk bármire is. A századik mindig különlegesebb, érdekesebb, mint az előző 99. Az iskolában a századik tanítási nap, egy idő ember életében a századik születésnap, egy jármű százazredik megtett kilométere, egy televíziós sorozat műsor századik adása, s hogy aktuálisak legyünk: egy újság életében a 100. lapszám.

A Főnix századik lapszámát tartja most kezében a tisztelt olvasó. S e példánnyal együtt az előző kilencvenkilencet is. Forgassuk vissza az idő kerekét 2001 márciusára, amikor az újság útjára indult! A legelső Főnix és a századik formailag és terjedelmileg is távol áll egymástól. A lap szellemisége és minősége akkoriban is példaértékű volt, szintűgy, mint az akkori szerkesztők munkája, azonban mondhatjuk: hatalmasat fejlődöttünk az elmúlt tizenhárom év alatt. És ha már szóba került az évek száma, erről se feledkezzünk el megemlékezni. Hiszen egy ifjúsági lap életében több mint tíz év nem csupán történelemnek, hanem igazán szép eredménynek is tekinthető. Ez idő alatt a Főnix folyamatosan változott, megújult. Változott a megjelenése, méretben és stílusban egyaránt. „Félútra” 2006 márciusára értünk. Ekkor, indulása után öt évvel jelent meg az ötvenedik, jubileumi kiadás. S mivel az évek múlásával a világháló egyre jobban „beköltözött” az életünkbe, megszületett a Főnix elektronikus „testvére”, a Lícium Médiaportál, melyen a rengeteg műfaj mellett megtalálhatók – pdf-ben – az újságszámok is. Amikor arra vállalkoztam, hogy visszatekintőt készítek újságunk történetéről, hirtelen nagyon érdekes, ám egyszerű feladatnak találtam. Később, minél jobban beleástam magamat a régi kiadványok elemzésébe, annál nyilvánvalóbbá vált számomra, hogy teljesen átfogó munkát készíteni lehetetlen lesz. Illetve lehetséges lenne, azonban arra egy egész Főnix terjedelme is kevésnek bizonyulna. Az újságban jelenlévő sok műfaj közül, ha csak az interjúkat tekintjük, készült beszélgetés Kocsis Elemér hajdani

és Bölcskei Gusztáv jelenlegi püspökkel, még 2001-ben Varga Mihály pénzügyminiszterrel, aztán Vértessy Sándorral, a Magyar Televízió örökös tagjával, a legendás riportterrel. Beszélgettünk Szabó Magda, Faludy György és Tóth-Máthé Miklós íróval, Dusa Lajos és Ószabó István költővel, S. Varga Pál irodalomtörténésszel, Makk Károly filmrendezővel, Csikos Sándor, Dánielfy Zsolt és Németh Kristóf színművésszel, Kobzos Kiss Tamás zenésszel, előadóművésszel, Benkó Sándor és Cseh Tamás zenésszel, Horváth Charlie, Péli Barna és Molnár Ferenc (Caramel) énekesekkel. S mivel a sport is jelen van lapunkban, megszólaltattuk mások közt az Aranycsapat legendás labdarúgóját, Buzánszky Jenőt, a háromszoros olimpiai bajnok Balczó Andrást vagy éppen a Loki régebbi focistái közül Sándor Tamást és Böör Zoltánt. A felsorolást a teljesség igénye nélkül tettem, elsősorban az ismertebb neveket kiemelve. Elismerés egy ifjúsági lap számára, hogy nemegyszer volt olyan interjúalany is, aki külön a Főnix számára nyilatkozott. Talán elsődlegesen a hagyományörző, klasszikus műfajok ápolása és értékközvetítő szerepe az, ami miatt lapunk egyedivé válhatott. A legelső Főnix megsárgult példányát a kezemben tartva, eltűnődtem, mennyi minden történt, változott ez idő alatt, nem csupán újságunk életében, hanem „odakint”, a nagyvilágban is. Csak az első néhány gondolat, ami eszembe jutott, érzékeltetve az idő múlását: a World Trade Center ikertornyai még büszkén álltak, kicsiny hazánk még nem volt az Európai Unió tagja, és a televíziót nézve élő adásban hallhattuk idősebbik Knézy Jenőtől: „Jó estét, jó szurkolást!” Az első Főnix főszerkesztői vezércikkének gondolatát szánom zárásul: „Tereíteni. Illyés Gyula kötetecskéjébe emelt verscíme, annak felhívó ereje juthat eszünkbe, amikor útjára bocsátjuk a Főnix című ifjúsági lapot. Mert itt most valami megszületett.” Nos, azóta már szép kort megélt, és állíthatjuk, hogy teremtett is. Végző soron ez lenne az értelme nemcsak egy újságnak, hanem az egész emberi létünknek is.

Faragó Dávid

„A szeretet a legfontosabb”

„A gyermek az elevenség, az öröm, a jövőbe ható ígéret, a bilincsből nem vert ember, az igazán igaz Isten” – idézhetjük fel magunkban Ady Endre sorait, ám gyakran feledkezünk el arról, hogy ennek lehetőségét mi kell, hogy megteremtse gyermekeink számára. És tudatában vagyunk annak is, hogy ez nem mindig sikerül.

A 20. század elején a magyar irodalomban is „fölcseperedtek” a nagy gyerekhősök: Nyilas Misi, Nemeček Ernő vagy Zéta, Gárdonyi Láthatatlan emberéből. A kis Nyilas Misi a musical-színház világának hősevé is vált. Mi pedig, debreceniek boldogan nyugtázzhatjuk, hogy „az elevenség, az öröm, a jövőbe ható ígéret” Várhalmi Ilona rendezésében, Jóna Szabolcs lendületesen friss koreográfiájával és átélten szép színészi munkákkal beköltözött újra a Csokonai Nemzeti Színházba. A Nyilas Misi alakító Kiss Diánával beszélgettünk.

Beszélg kicsit magadról, s arról, hogyan kerültél kapcsolatba a színházzal.

Az én életemben nagyon fontos szerepe van a művészeteknek. Szüleim is művésztanárok, testvéreim felsőfokú tanulmányaikat végzik, zeneművészek lesznek. Én sokáig hegedültem, szolfézsra még most is járok, a Simonffy Emil Zeneiskolába. Három évig népi éneklést tanultam, most magánéneket. Egyébként pedig az Ady Endre Gimnázium diákja vagyok hat évfolyamos képzésen, de szeretnék átjelentkezni majd a drámatagozatra. Mikor Cila néni (Várhalmi Ilona rendező) kiválasztott az énektanárom, Attila bácsi javaslatára egy meghallgatás után Nyilas Misi szerepére, még nem voltam ebben biztos. A másodpremier vastapsa volt a döntő pillanat: színész akarok lenni.

Mit áldoz az életéből ezért egy kisdíák?

Hát, ebben a tanévben nem volt sok szabadidőm. A bemutató előtt pedig egy hónapig iskolába sem jártam, mert reggel 8 órától estig próbáltunk. Utána pedig jött a bepótolás, a tanulás. De örültem, mert az osztálytársaim mind nagyon aranyosak voltak, eljöttek az előadásra, és gratuláltak. A szüleim, a testvéreim is megnéztek, és büszkéek rám. Az is nagyon jó, ahogy együtt dolgozhattam a felnőtt, igazi színészekkel. Mind nagyon segítettek, pedig kezdetben kicsit féltem, hogy elfogadják-e. Valóban nagyon szép az együttműködés felnőtt és gyerekszínészek között ebben az előadásban, erről minden néző meggyőződhet. Az egyik próbán, melyen volt szerencsém részt venni, szintén ez a légkör ragadott magával. De biztosan adódtak azért néha nehéz pillanatok is. Igen, nekem a táncok megtanulása volt nehezebb. De vannak közöttük olyanok, melyeket nagyon megszerettem. Ilyen a jó tanulót kifigurázó tánc. A da-

lok közül pedig a „Ne akarj te felnőtt lenni...” a kedvencem. Nagyon örülök neki, hogy akkor is színpadon vagyok, mikor épp nem én alakítom Nyilas Misi, hanem Kovács Laci vagy Lehner Zalán. Ilyenkor egy vagyok a diákok közül. Cila néni mondta, hogy mennyire más-más alkat és egyéniség a három Nyilas Misi. Én Vitay Georgina vagyok, Lacika Maugli, Zalán pedig Nemeček...

Vitay Szabó Magda Abigéljének diákbőse. Ezek szerint ismered a művet?

Igen. Olvastam a regényt, és a színházi feldolgozást is láttam már. Ha színész leszek, szeretném majd eljátszani Vitay Georgina szerepét. Amit még szeretnék: játszani a Chicagóban. A musical műfaja, ez a zenés színpad nekem nagyon tetszik, de eddig még alig hallgattam vagy láttam musicaleket.

Ez elég természetes, hogy hisz nagyon fiatal vagy, olyan korú épp, mint Misi. Milyen érzés eljátszani ma ezt a – mégis csak – szomorú történetet? Kedves Diána, szerinted miben rejlik az időszerep? Miről szólt neked a darab?

Szerintem időszerep sok része, de vannak olyanok benne, melyek ma már – szerencsére – nem történhetnének meg. Mikor elolvastam a regényt, azt is észrevettem, hogy Móricz sokkal később fedi fel pl. azt, hogy ki lopta el a reskontót, mint a darab. A darabban minden kicsit világosabb. Meg minden kicsit... felszabadultabb. Nekem elsősorban a szeretetről szólt ez a darab. Arról, hogy sosem lenne szabad kegyetlennek lennünk. Misihez sokan azok voltak. Hiányoztak neki a szülei, a szeretet. De jó volt, hogy néhányan mellé álltak. Szerették. A szeretet a legfontosabb.

Kívánjuk mindenkinek a Légy jó mindhalálilig kapcsán is, hogy részesei lehessenek ennek a szeretetnek. És átéljék a legfontosabbat, melyet Móricz oly szépen vetett papírra regénye zárósoraiban: „légy jó... légy jó... légy jó mindhalálilig...”

Horváth Balázs

A színművész kegyelmi állapota

Több mint három évtizede játszik a Csokonai Színház deszkáin Dánielfy Zolt színművész. Idén március 15-én Magyar Arany Érdemkereszt állami kitüntetést kapott, melyet olyan személyeknek ítélnek oda, akik a kultúra, a tudomány, a művészet, azaz saját szakterületük terén példamutató tevékenységet folytattak. Sokoldalú ember. A kiváló színész, rendező, önkormányzati képviselő e különféle feladatai mellett a mai napig meg tudott maradni embernek, családapának.

Régóta játszik a debreceni színpadon. Próbátétel-e még ez az ismerős közeg?

Jó érzés Debrecenben játszani. Ehhez a városhoz kötődöm, ez a város fogadott be, és én is befogadtam a szívembe. Eredetileg Budapestről származom, játszottam a Vígszínházban, a Pesti Szín-

Hogyan tudná körülírni ezt a pályát? Volt-e olyan momentum az életében, amikor abba kívánta hagyni?

A mi pályánk nagyon nehéz és kegyetlen tud lenni. Sokkal több szenvedéssel jár, mint amennyi öröm van benne. Ám hiába van tele rengeteg buktatóval, az örömteli pillanatok rendkívüli boldogságot hoznak. Van három tulajdonság, melyekből ahhoz, hogy sikeres lehess, kettőnek mindenképpen meg kell lennie benned. Ez a tehetség, a szorgalom és a szerencse. Bármelyik kettővel meg elboldogulsz, de a háromból legalább kettőnek meg kell lennie benned, hogy sikeres lehess! Gondold végig! Kiszámíthatatlan ez a pálya, mégis szeretem, mert varázslatos. Mindenki tudja, hogy meghal Rómeó és Júlia, de beül a sorok közé és szurkol, hogy hátha ma nem...

Van tehát olyan szerep, amelyikkel egyé vált. Ilyenkor a magánéletében is átveszi a vezést az adott karakter?

Természetesen nem. De a felkészülés feszültsége bekerül oda is. Van úgy, hogy nem tudok tőle aludni. Számomra azok voltak a közeli szerepek, amelyekben nagylelkű, kicsit darabos fickókat kellett játszani. Így elkezdtem karaktereket is játszani, és megtaláltam a helyemet.

A Színház és Filmművészeti Főiskolára járt. Azonban ez a két műfaj távol áll egymástól. Hogyan lehet összeegyeztetni a kettőt?

Az akkori főiskolán mindkettőt tanultuk. Én prózai színész szakra jártam, ennek ellenére volt filmes stúdióink is. Mi voltunk az elsők, akik filmes oktatásban is részesültünk, az Oscar-díjas Szabó István volt a tanárom. A két műfaj sokban tér el egymástól, hiszen például a színházban az ember gesztusainak sokkal nagyobbaknak kell lenniük. Arra kell törekedni, hogy az utolsó sorban ülők is halljanak, lássanak, ráadásul mindennek úgy kell kinéznie, mintha teljesen igaz volna. Filmen teljesen belülről és finoman kell játszani, kis gesztusokkal, kis mimikával, kis reakciókkal, és ott az az igaz Ahogy az életben is.

Filmrendezés mellett hogyan tud a színpadon színész maradni?

Eddig négy filmet rendeztem: Olvastam, költőtárs, Történelmi zászlóink, Végítélet, A rögcsei csoda – valamint az Az ötödik íz c. alkotásban társrendezőként tevékenykedtem.

A színpadon dolgozni: egy másfajta „szülési” folyamat. Amikor a színpadon állok, nem tudok azon gondolkodni, hogyan lehetne kívülről másképp megrendezni az adott jelenetet. Egy színész részfeladatot teljesít, tehát a saját szerepére tekint, a rendező pedig az egészet látja, és az egész ökonómiáját próbálja fenntartani.

Varga Eszter Zsuzsanna

„...a lelkiismeretével érzi, mi a jó és mi nem”

Dosztojevszkij leveleit olvasva

„Ahogy az anya örül, amikor észreveszi csecsemőjének első mosolyát, pontosan ugyanúgy örül az Isten is, valahányszor meglátja az égből, hogy teljes szívből imádkozni készül egy bűnös.” (A félkegyelmű c. regényből)

Anya, gyermek, szeretet, jó és rossz, bűn, bűnhődés, lelkiismeret, megbocsátás, vívódás, megtérés, Istenhit. Egyszerű, közismert szavak ezek, napmint nap halljuk, sőt használjuk is őket. Hiszen nincs olyan ember, akinek az életében ne jelenne meg - közvetlenül vagy közvetetten - a bűn, annak következményei, a lelkiismeret vagy a megbocsátás. Alapvető fogalmak, akárcsak a szülő-gyermek kapcsolat, a szeretet, a jó és a rossz, és nem utolsósorban a hit. Akár pozitív, akár negatív jelentéstartalmat hordoznak számunkra, kikerülni nem tudjuk őket, hiszen ezek az ember életét meghatározó, befolyásoló, uraló tettek és érzelmek.

Kicsit más szempontból összegezve ezt a néhány kifejezést, nyugodtan mondhatjuk, hogy ez egy tökéletes recept egy tökéletes földi élethez.

Ezt a kijelentést Dosztojevszkij életműve is alátámasztja. Regényeinek, írásainak ez az alapvető váza. Megjelenik műveiben a család, a bűnös és bűnhődő ember, a jó és a rossz közötti különbségtétel fontossága, az Isten szeretete, megbocsátása és szabadtó kegyelme iránti hála.

Dosztojevszkijnek nem volt zökkenőmentes élete. Már fiatal korában meg kellett ismerkednie a gyásszal, az elmúlás jelen-

ségével, amikor édesapja meghalt. Örökségét elherdálta – akárcsak a tékozló fiú a Bibliában. Átélt a bűn embert próbáló következményeit, küzdött a lelkiismeretével, szenvedett Szibériában, öröklődött a kor politikai vitáin és haláláig foglalkozott az emberi létet meghatározó kérdésekkel. Élete legnehezebb időszakában (Szibériában) segítőkészet nyújtott neki a gyermekkori tanítás, amikor Istennel, a Bibliával ismerkedett. Ekkor kezdte rendszeresen tanulmányozni a Szentírást, ennek hatására jutott el az igaz hitre. Minden próbatétel ellenére, amit az élet az útjába sodort, meg tudta őrizni hitét. Láthatjuk tehát, hogy írásai jórészt személyes tapasztalatokból táplálkoznak. Bár a regényeiben is jelentős szerepe van a hitnek, a megtérésnek és az üdvözülésnek, részletes képet a naplójából és a leveleiből kapunk.

Egy ismeretlen anyának címzett levelében a gyermekneveléssel kapcsolatos kérdésekre válaszol. Nagyon bölcsen fogalmazza meg gondolatait és véleményét annak ellenére, hogy neki nem volt gyermeke. A nő arról faggatja Dosztojevszkijt, hogyan tanítsa meg a kicsinek, mi a jó és mi rossz. Ezt válaszolja az író: „Mindenkinek, aki fogékony az igazságra, a lelkiismeretével érzi, mi a jó és mi nem. Legyen Ön jó, és a gyermeke értse meg, hogy Ön jó (magától, sugalmazás nélkül), és vésse emlékezetébe, hogy Ön jó volt, s akkor, higgye el, gyermeke iránt egész életére teljesíti kövelességét, mert Ön közvetlenül tanítja meg arra, mi a jó, a nemes. És ebben az esetben a

gyermek egész életében nagy tisztelettel, és talán meghatódottan fog emlékezni Önre. (...) A szülők jószágának emléke, vagyis az, hogy a szülők jólelkűek, igazságosak, becsületesek, együttérzők voltak, mentesek a hamis szegyenkezéséstől és esetleg a hazugságtól – mindez előbb vagy utóbb más embert farag belőle, ebben bizonyos lehet. Legalábbis, ne gondolja, hogy ez kevés. Az óriási fába parányi ágacsok ojtanak, és a fa szebb, nemesebb gyümölcsöt hoz. Az Ön gyermeke 3 éves; olvasson fel neki az evangéliumból, oltsa belé, hogy higgyen Istenben szigorúan a törvény szerint. Ez sine qua non [nélkülözhetetlen feltétel]: enélkül nem lesz belőle jó ember, a legjobb esetben pedig közömbös, elhújasodott, esetleg még annál is rosszabb. Krisztusnál jobbat nem találhat ki, higgyen nekem.” Az utolsó mondatban, mely szerint Krisztusnál jobbat nem találhat ki gyermekének, szerintem minden szülő vagy éppen leendő szülő számára megfontolandó igazságot fogalmaz meg.

Szintén ebben a levélben írja le a példamutatás fontosságáról vallott nézeteit, valamint megemlíti az eredendő bűnt is: „Higgye el, hogy még kis hatókörben is rettentő hasznos jó példát mutatni, mert a példa sok emberre, emberek százaira hat.” Dosztojevszkij fontosnak tartja, hogy a gyermekeket a hit és a Biblia tanításai által és segítségével érzésekre tanítsuk. Leveleiből, naplójegyzeteiből egyértelműen kiderül, hogy hisz a túlvilágban, a feltámadásban, hisz a szeretet minden

Tamus István: Mama (tollrajz)

problémát megoldó erejében. Hisz abban, hogy ez a –talán legtermészetesebb – emberi érzés értelmet ad az életnek. Írásai- ban, naplójában számos bibliai idézetet olvashatunk, ami jelzi, hogy kiválóan ismerte a Szentírást. Hitt, hite mellett kiállt, harcolt érte, és ami talán a legfontosabb, nem szégyellte. Bátran vallást tett Istenről, bátran szólt az emberekhez a vallásról, annak hasznosságáról és áldásáról. Úgy gondolom, mindannyian megtanulhatunk tőle tiszta szívvel és bölcsen szólni hitünkéről, példát mutatni életünkkel embertársainknak. Kívánom mindenkinek, hogy a recept alapján sikerüljön egy nagyon finom életet „főzni” magának, hiszen a hozzávalók adottak.

Székelly Renáta

Szilágyi Ákos

Ragadjon tollat, ki teheti...

... de égesse kezét, kiébe nem való

Vétkes-e, kinek a szavak étkek?
Tollát zabolátlan kardként forgató
Híú, nagyszájú, remete népek
Szenvedélyük semmihez sem fogható.

De jhaj, mit sugallanak szavaim
Mik tollat adnának minden embernek
Kezébe, hogy kiöntsék bajaik
Vagy mocskos vagyokra szert tegyenek

Egynek lenni közöttük, úgy ám
Életre szóló missziót kíván
Shakespeare harccal kikövezett útján
Kinél nem találni szigorúbb bírát

Vétkem nem lehetne nagyobb annál
Mint hogy zugirásra bátorság
Vagy arra, mi szép szót ember talál
Önnön lelki szépségnek állítsa

Balga próba nyomába szökni ugyan
Több tucatnyi kontárt kardélre hányni
S kiállni a bírálók szavát, uram

Bűnök közt is leghatalmasabb az
Ha más tolla díszleg az ember
Ügyetlen, tudatlan keze alatt

Mikor egy életet ennek szánni
Idejét múlt, alantás bujaság
Ez aztán nem utolsó mulatság!

S én legyek gátlástalan gazember
Ki az irástudók szegényének
Atyjaiért zeng tisztító éneket?!

A bölcs természet úgy rendelte, hogy az anyaság apró hőstetteinek, az álmatlan éjszakáknak, a testi fáradságoknak, a szerető türelmességnek legyen egy nagy jutalma: abban az imádatához hasonló érzésben, mellyel nem a gyermek ragaszkodik anyjához, hanem az anya gyermekéhez. /Mert hisz szeretni sokkal nagyobb boldogság, mint érezni a szeretetet./

(Ambrus Zoltán)
Az idézet a *Midas király* c. regényben olvasható.

Debreceni Főnix. Református ifjúsági lap. Kiadja a Debreceni Református Hittudományi Egyetem (DRHE)

Felelős kiadó: Dr. Fekete Károly, a DRHE rektora * A kiadó székhelye: Debrecen, Kálvin tér 16.

Szerkesztőség: 4026 Debrecen, Kálvin tér 16. Tel.: (52) 516 - 800/18558 * E-mail: fonix@kfrtkf.hu

NMHH-nyilvántartási szám: IO/4152-2/2012

Főszerkesztő: Arany Lajos *

Hallgatói szerkesztők: Ásztai Lili, Gyönyörű Tamara, Honti Orsolya, Lamos Péter, Makranczi László, Varga Eszter Zsuzsanna, Csermely Gábor (tervezőszerkesztő), Major Fanni, Nagy Angéla (tördelők)

* Fotós: Révész Gábor

Integrált médiafelületünk: www.licium.hu – az írások teljes terjedelmükben itt olvashatók

Nyomdai munkálatok: Kapitális Nyomdaipari Kft., 4002 Debrecen Balmazújvárosi út 14 – felelős vezető: ifj. Kapusi József

* HU ISSN 1787-7652

„Nem gondolok arra, hogy példakép lehetek”

Faragó Richard neve már összeforrt a televíziós sportmédiával, hiszen nap mint nap megmutatja magát a képernyőn, és hallatja a hangját a SportTV-n egy-egy mérkőzés közvetítése vagy magazinműsor során. Elég csak olimpiákra, magyar labdarúgó bajnoki mérkőzésekre, világbajnokságokra vagy amerikai fociközvetítésekre gondolni, és az ő megnyugtató hangját a sportmédiában edzetten biztosan felismerik.

Mikor gondolt arra, hogy erre a pályára lép, és miért ezt választotta?

Nagyon kis koromtól kezdve erre a pályára szántam magam, csak nem volt biztos, hogy sikerülni fog. Amit vissza tudok idézni, az az 1974-es labdarúgó-világbajnokság, amely a te korosztályodnak már egy kicsit történelmi háttérrel szolgálhat. Én azt a vb-t a nagymamáméknál néztem, vidéken, és nagyon tetszett, hogy egy bácsi beszél a tévében, és közvetíti azt, amit látok. Én már eleve szerettem a focit, és úgy

terveztem gyermekként, mint aki megtervezi saját életét, hogy válogatott játékos leszek, majd sportriporter. A válogatott játékoság sajnos, nem sikerült, de sportriporter az lettem.

Sokan, akik elkezdik ezt a karriert, az első példakép számukra Szepest György. Önnek ki volt?

Mivel azt a világbajnokságot részint Vitray Tamás közvetítette, így nekem ő lett a példaképem.

Ma már szerintem mondhatjuk, hogy Faragó Richard is példakép a kommentátoroknak és pályakezdőknek is.

Soha nem gondolok arra, hogy példakép lehetnék, én csak végzem a munkámat. Ha valakinek ez tetszik, annak nagyon örülök, de nagyon jól tudom: ez szubjektív műfaj; valakinek tetszik, másnak nem. Mindig van bennem kétség, hogy akár egyes közvetítések után mérlegetem, vajon most mi volt jó, mi volt rossz. Én ezt magamban elrendezem.

Hogyan készül fel egy mérkőzés közvetítésére, illetve milyen érzés a közvetítőállásban néha már szórakoztatni a nézőket?

Most már ennyi év után természetes. Már nincs az a furcsa érzés, mint a legelején, amikor eljutott az ember tudatáig, hogy ezt most a fél ország hallgatja. Azért még minden mérkőzés előtt gondosan helyre kell rakosgatni a monitort, a fejhallgatót meg a papírjaimat, tehát minden előkészület ugyanúgy érdekes.

Manapság mik lehetnek a jó sportkommentátor ismérvei?

Ezt szerintem nem lehet megfogalmazni, mert ez szubjektív műfaj. Valakinek az tetszik, hogy ha a kommentátor sok információt mond, van, akinek pedig az, ha nem mond információt, csak azt közvetíti, hogy kinél van a labda. Ez nagyon nehezen megfogható. Vitray Tamás tanította nekünk, hogy ő se tud egy olyan módszert mondani, amely a jó kommentátornak az ismertetőjegyeit tartalmazza. Ezt mindenkinek magának kell kialakítania. Neked kell eldöntened, hogy milyen úton akarsz haladni, melyik célközönséget akard meghódítani, kihez akarsz szólni. A kommentátor nyilván azt a réteget akarja elérni, akinél ő népszerű akar lenni. Mindenkinek magának kell eldöntenie, melyik stílust választja, és annak megfelelően folyamatosan „faragni” magát abba az irányba, hogy elérje a kitűzött célját.

Ma, aki erre a pályára készül, hogyan hozza ki a legjobb tudását magából, hogy a legjobbak közé tartozzon?

Mindenkinek magának kell eldöntenie. Ki kell választania a követendő útírányt, tehát hogy populárisabb akar lenni vagy inkább ismeretterjesztő. Nagyon fontos, hogy igen sok alázat és szorgalom kell, anélkül nem sikerülhet jól a riporter munkája, hiszen a néző számára hallható, amikor a kommentátor nem úgy készült fel, ahogy az elvárható. Én még hiszek abban – bár nem minden televízióban gondolják így –, hogy a minőség számít,

és a néző olyan kíváncsival, igényekkel ül le meccset nézni, hogy, mint mondtad, szórakoztassa őt a kommentátor. Ez azonban a mérkőzéstől is függ. Rendkívül nehéz elvonatkoztatni a meccstől. Ha gyenge mérkőzést közvetít valaki, nyilván a kommentátor teljesítménye se lehet olyan jó. Például, ha egy magyar válogatott-összeaspást közvetít valaki, a világ legjobb közvetítését is produkálhatja, ha a magyar válogatott kikap. Senki sem arról fog beszélni, hogy a kommentátor milyen parádés volt, hanem hogy milyen gyengén játszottunk. Ha a válogatott nyer, és a kommentátor fölkészületlen, akkor azt fogják mondani, mekkorát ordított a gólnál, és milyen jól közvetítette. Nagyon nehezen eldönthető, hogy melyek a jó kommentátor ismérvei. Azt mondom, a nagyon sok befektetett munka meghozza a gyümölcsét. Nyilván kell hozzá tehetség, illetve szerencse is, mert nekem is rengeteg szerencse kellett, hogy én is eljussak idáig. Sokan irigylik az embert, hogy milyen jó helyekre eljutott, és milyen mérkőzéseket közvetített. De igazán senki sem tudja, mennyi munka van emögött, a nézőt csak az érdekli, mit mond a kommentátor. Viszont ha valaki igazán jól akarja csinálni, nagyon sok munkát kell befektetnie. És amikor elkezd valaki a pályát, akkor kell tisztában lenni ezzel. Mert utólag már nehéz szembesülni vele.

Rengeteg lemondással jár, mint egy sportoló életében. Ez bizony ránk is igaz.

Makranczi László

A világ közepén

Amikor kicsit kilépnél a megszokott hétköznapijaidból, valami újra, valami merészre, valami felfedezetlen területre vágysz, egyszerűen az Erasmus-programot kell választanod! A kiaknázatlan lehetőségek az ajtód előtt várnak rád.

Kommunikáció- és médiatudomány szakos hallgatóként két egyetem közül lehetett választani: én a Hollandia által felkínált opció mellett döntöttem. Egyrészt azért, mert már jártam az ő földjükön, másrészt: Finnország túl hideg nekem...

Az egyetem, a Christilijke Hogeschool Ede (CHE) széles kapukkal várja a hallgatókat nap mint nap. A már túlságosan is rendezett és tiszta városnak ez a része teljesen különbözik a fővárostól és a nagyobb településektől, sokkal nyugodtabb és csendesebb. Ide nem ér el az a kriminális jelzőkkel illetett sztereotípiá-felhő, hogy miért is jár ide annyi turista vagy bevándorló. Arról szó sem esik, hogy mennyi szépsége van ennek az országnak is, látványosságai, történelme, kultúra-, divat-innovációja.

Az egyetem első órái hagyományosan imával vagy a Bibliából felolvasott és értelmezett paragraffussal kezdődnek.

Marcel Catsburg sokáig újságíróként dolgozott, majd két éve váltott, és azóta tanít a CHE-n. Vállalati és kulturaközi kommunikációt oktat, ez utóbbit a Haitin töltött ötéves tapasztalataival színesíti. – Mindannyian egyenlők vagyunk! Persze, megvan a

különbség, hogy én tanár vagyok, ti pedig diákok, én idősebb vagyok, tapasztaltabb, diplomám van, tanítok, ti pedig tanulni jöttetek ide. Az óráimon arra figyeljek: ne csak ledaráljam az elméleti részt, hanem hogy megértsétek, hozzászóljatok.” – Így beszélt az elképzeléseiről Marcel.

Azzal a céllal, hogy kicsit megismerjenek minket, az igényeinket, kívánalmainkat, személyes SWOT-analízist kellett írunk: mit szeretnénk majd elérni, és szerintünk mit kell tenni ennek könnyebb elérése érdekében. „Ez a tanulóterv csak a kezdete a négyesemközti beszélgetésnek. Szeretnénk segíteni abban, hogy nemcsak szakmailag, hanem személyiségileg is fejlődjétek, sikerélményből fakadó önbizalmat nyerjétek a későbbiek során” – hangsúlyozzák a szándékot. Az órákon sokszor van csoportmunka, egy-egy feladat közös megoldása, majd prezentálása a feladat. A gyakorlati élő tanításban azért hisznek, mert az elméletben elsajátított tudás a kiadott feladatokkal, konkrét példákkal együtt jobban rögzül majd az utolsó vizsga vagy diploma után is.

„A CHE egyik jellemzője a személyes kapcsolatok építése, Isten és ember között, ember és ember között. Ha szükség van egy tanácsra, vagy valakire, aki meghallgat, mindig találsz olyan embert, aki időt szakít rád” – olvasható a programfüzetben. Ez az, amire tényleg odafigyelnek. Minden egyes személyiség érzésével, szükségleteivel

törődnek, a könnyebb tanulás és beilleszkedés érdekében sok időt fordítanak az egyéni beszélgetésekre.

„Amikor először találkoztam a külföldi diákokkal (magyarokkal, törökkel, afrikaiakkal, arabokkal, grúziaival), rögtön tudtam, hogy ez nagyon jó csapat lesz. Sok nemzetiiség, kultúra, más személyiség, mégis érzem az összhangot. Bizom benne, hogy ti is felejthetetlen élményben vesztek részt, és csak előbbre visz titeket ez a pár hónap, mind a szakmai, mind személyes fejlődés területén. Én már nagyon örülök, hogy itt lehetek veletek, és figyelhetek rátok” – beszélt az ars poeticájáról Marcel.

Nincs is semmi kétkednivalóm abban, hogy az eddig itt töltött betek alatt ez más-képp lenne. A holland diákoknak ez minorképzés, amelynek során a kötelező órákon túl nemcsak nemzetközi kapcsolatokat, barátságokat alakíthatnak ki, élmény is ez, amelyet közösen szerzünk a világ különböző pontjairól érkezőkkel. A programok pedig még jobban segítenek a 11 holland és 12 nemzetközi diákok közös nevezőre hozni.

S bár valahol mégis Európa picit szívéből érkeztem nyugatra, mégis úgy érzem magam, mintha a világ közepén volnék.

Ásztai Lili

